

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รัฐบาลได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ชาติที่ส่งเสริมสอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไทยในมิติที่ส่งเสริมแก้ไขปัญหาคูณภาพและสมรรถนะแรงงานไทย คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ กับยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ กล่าวคือ ในภาคประชาชน การพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนเก่ง ดี และมีคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ ภาษาที่สาม และภาษาท้องถิ่น มีการเพิ่มทักษะใหม่ (Reskill) หรือพัฒนาทักษะ (Upskill) ในการทำงาน เพื่อให้คนไทยมีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรยุคใหม่ สำหรับในภาครัฐบาล มีการปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับให้บริการที่ส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการนำนวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่มาเชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคมร่วมกันขับเคลื่อน นอกจากนี้ มีการพัฒนากฎหมายให้มีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น ทันสมัย นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลาโดยการปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ เปลี่ยนโฉมบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต วางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มและสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564) เป็นแผนที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้วิเคราะห์การพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนระยะยาว ต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงานกลุ่มแรงงานที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีความมุ่งหมายจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลัก 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยมีแนวการจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม จัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม พัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ รวมทั้งให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารจัดการทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารวิชาการเป็นงานสร้างทักษะด้านภูมิปัญญาให้เด็กได้มีความรู้ความสามารถในการแก้ปัญหา มีเหตุผล สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักการศึกษา, 2550)

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษาทุกระดับและเป็นหัวใจของภารกิจการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักแรกของการบริหารสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มประสิทธิภาพ (ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, 2560) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จการบริหารในด้านการบริหารจัดการ

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการบริหาร มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถบริหารปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น (อัศนีย์ สุกใจ, 2560) รวมถึงสามารถเลือกใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษา รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสม มีเทคนิควิธีการจัดการ เข้าใจจุดเด่นจุดด้อยสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่สำคัญพัฒนาจุดเด่นแก้ไขจุดด้อยให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความสำเร็จของการบริหารการศึกษาที่สำคัญอยู่ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะผู้เรียนที่พึงประสงค์ได้ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในแต่ละระดับถือเป็นหัวใจของการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญและดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ ภารกิจการบริหารงานการศึกษาทุกระดับจึงมุ่งให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ หัวใจสำคัญของการปฏิรูประบบการศึกษาอยู่ที่การสร้างระบบความรับผิดชอบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยให้โรงเรียนมีความรับผิดชอบโดยตรงต่อผู้ปกครองและนักเรียนมากขึ้น โดยโรงเรียนควรเป็นหน่วยหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมีอิสระในการบริหารจัดการ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557)

โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เปิดทำการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตั้งอยู่เลขที่ 2 ซอยไอซีดี 8 แขวงคลองสามประเวศ เขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีเขตพื้นที่บริการในเขตลาดกระบัง ได้แก่ แขวงคลองสามประเวศ แขวงคลองสองต้นนุ่น แขวงทับยาว แขวงลำปลาทิว ในเขตประเวศ ได้แก่ แขวงประเวศและตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีการบริหารงานในโรงเรียน 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป สำหรับงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา มีขอบข่ายการบริหารวิชาการ 12 งาน คือ 1) งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการศึกษา 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จากผลการดำเนินงานและการประเมินตนเองของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ในปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับต่ำกว่าเป้าหมาย และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่า

ในกลุ่มสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและภาพรวมทั้งประเทศทุกรายการ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต่ำกว่าในหลายรายวิชา โดยเฉพาะกลุ่มภาษาต่างประเทศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าทั้งในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่าในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ กลุ่มสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและภาพรวมทั้งประเทศทุกรายการ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต่ำกว่าในทุกรายวิชา (โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า, 2561) และจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 12 ด้าน พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า องค์ประกอบที่มีปัญหา 4 อันดับแรก คือ ปัญหาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาด้านวิจัยและพัฒนาการศึกษา และปัญหาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี (พิทักษ์ เอ็นดู, 2562)

จากสภาพดังกล่าว โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า มีเป้าหมายที่จะยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนทั้งในมิติของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่สอดคล้องกับสมรรถนะแรงงานไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า เพื่อจะได้นำมาเป็นนวัตกรรมในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้าให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมถึงได้ทราบผลการดำเนินการและผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ตลอดจนความพึงพอใจจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สามารถนำนวัตกรรมการบริหารงานวิชาการไปปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. คำถามการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า มีลักษณะอย่างไร

2.2 รูปแบบและการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า เป็นอย่างไร

2.3 ผลจากการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า เป็นอย่างไร

2.4 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า มากน้อยเพียงใด

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

3.2 เพื่อสร้างและใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

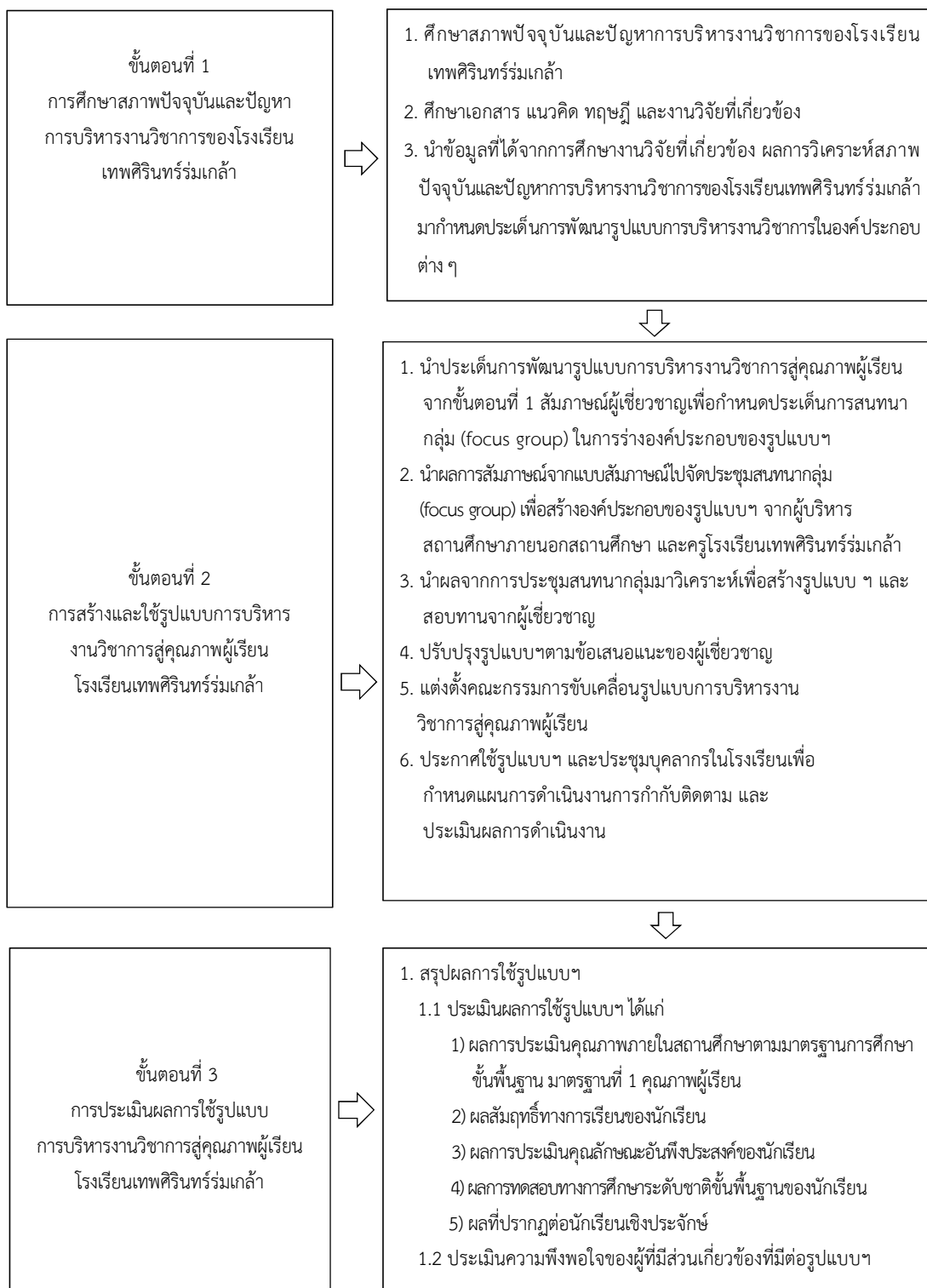
3.3 เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

3.4 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

4. ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า มีขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย ขั้นตอนการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรการวิจัย ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังภาพ 1-1

ภาพ 1-1 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

4.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น จำนวน 161 คน

4.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

1) กลุ่มที่ 1 การสัมภาษณ์การบริหารงานวิชาการสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เป็นผู้ที่ให้ความคิดเห็นในการบริหารงานวิชาการสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์ และครู

2) กลุ่มที่ 2 การประชุมสนทนากลุ่ม

(1) ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจากภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 164 คน จำแนกเป็น

- ผู้อำนวยการสถานศึกษาจากภายนอกโรงเรียน จำนวน 3 คน
- ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 161 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจากภายนอกโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น 33 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็น

- ผู้อำนวยการสถานศึกษาจากภายนอกโรงเรียน จำนวน 3 คน
- ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า จำนวน 8 คน
- ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า จำนวน 1 คน
- ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานในกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า จำนวน 10 คน
- ครูโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า จำนวน 11 คน

4.2.3 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

1) กลุ่มที่ 1 กลุ่มเป้าหมายในการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

ศึกษาจากประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 164 คน

2) กลุ่มที่ 2 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

ศึกษาจากประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3,232 คน

3) กลุ่มที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน

(1) ประชากร ได้แก่ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 6,625 คน จำแนกเป็น

- ครู จำนวน 161 คน
- นักเรียน จำนวน 3,232 คน
- ผู้ปกครอง จำนวน 3,232 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 801 คน จำแนกเป็น

- ครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้จำนวน 113 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- นักเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้จำนวน 344 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

- ผู้ปกครอง จำนวน 344 คน โดยเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๆ ละ 1 คน

4.3 ตัวแปรการวิจัย

4.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน

4.3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ประกอบด้วย

1) ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

- 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 3) ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
- 4) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียน
- 5) ผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์
- 6) ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการ
สู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

4.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

4.4.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า โดยดำเนินการในช่วงเดือนพฤษภาคม 2562 – กันยายน 2562

4.4.2 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า โดยดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม 2562 – มีนาคม 2563

4.4.3 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า โดยดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน 2563 – มีนาคม 2564

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการในการสังเคราะห์รูปแบบอย่างเป็นขั้นตอน
โดยเริ่มจากผู้วิจัย ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วดำเนินการประชุม
ผู้เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการกำหนดโดยสร้าง
การสัมภาษณ์และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการ
สัมภาษณ์ สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในด้านนั้น นำมาร่าง
เป็นรูปแบบ จากนั้นนำร่างรูปแบบที่ได้ไปประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญที่มี
คุณสมบัติตามที่กำหนด สรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติ ปรับปรุงให้เป็นรูปแบบที่มี
ความเหมาะสมก่อนนำไปใช้

5.2 รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ขั้นตอน วิธีการที่ใช้ในการดำเนินการ
บริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้นำ
การบริหารและวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ การทำงานเป็นทีม ขอบข่ายการบริหาร
งานวิชาการ ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ และนโยบายทางการศึกษา ดังนี้

5.2.1 ผู้นำการบริหารและวิชาการ (Chief : C) หมายถึง พฤติกรรมในงานวิชาการ
ที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ประกอบด้วย 10 ด้าน ได้แก่ ความสำเร็จของการบริหาร

วิชาการ บทบาทผู้นำของผู้บริหาร ความสามารถในการเป็นผู้นำ ทักษะการบริหารของผู้นำ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ การพัฒนาครู การสร้างบรรยากาศและ วัฒนธรรมการเรียนรู้ การสร้างสัมพันธภาพที่ีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การพัฒนา นักเรียน

5.2.2 กระบวนการบริหารงานวิชาการ (Academic administration : A) หมายถึง วิธีการดำเนินการบริหารงานวิชาการสู่การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนงาน การนำแผนไปปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา

5.2.3 การทำงานเป็นทีม (Teamwork : T) หมายถึง การพัฒนาทีมงาน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศของการทำงานมีความเป็นกันเอง ความไว้วางใจกัน การมอบหมาย งานอย่างชัดเจน การกำหนดบทบาท วิธีการทำงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงาน ของทีม การพัฒนาทีมงานให้เข้มแข็ง

5.2.4 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ (Academic Scope : S) หมายถึง ภารกิจ หลักของสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย การบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 12 ด้าน ได้แก่ การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

5.2.5 ระบบดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการ (Digital for Academic Management : D) หมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานวิชาการให้เหมาะสมกับสภาพ และตอบสนอง กับความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ดิจิทัลด้านการจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษา ดิจิทัลด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ดิจิทัลด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ดิจิทัลด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา ดิจิทัลด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

5.2.6 นโยบายทางการศึกษา (Policy for Education : P) หมายถึง การกำหนดนโยบาย ทางการศึกษาในโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า ประกอบด้วย 5 ด้าน การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้และใฝ่เรียนรู้ทั้งใน

และนอกโรงเรียน การพัฒนาทักษะของครูทั้งการเพิ่มทักษะ (Upskill) และทบทวนทักษะ (Reskill) ให้มีศักยภาพในการนำความรู้มาถ่ายทอดนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย การศึกษาวิเคราะห์นโยบายการศึกษาจากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรี นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาร่วมกันกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนโดยการประชุมร่วมกันของผู้บริหารและครูในโรงเรียน การจัดทำยุทธศาสตร์ แผนงานและแนวทางการขับเคลื่อนงานวิชาการให้มีการเชื่อมโยงกับนโยบายการศึกษาของโรงเรียน การติดตาม ประเมินผล และพัฒนาแผนงานยุทธศาสตร์ แผนงานและแนวทางการขับเคลื่อนงานวิชาการให้มีความทันสมัย

5.3 คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรม จริยธรรม ในครั้งนี้คุณภาพผู้เรียนพิจารณาจาก ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เป็นไปตามที่สถานศึกษากำหนด ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียน และผลที่ปรากฏต่อนักเรียนเชิงประจักษ์

5.4 ผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

5.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพของนักเรียน

5.4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคมของนักเรียน

5.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์มเกลา ในรูปแบบของเกรดเฉลี่ย 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

5.6 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของนักเรียนโรงเรียน

เทพศิรินทร์ร่มเกล้า 8 ประการ ได้แก่ รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

5.7 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน หมายถึง ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดความสามารถพื้นฐานของนักเรียนระดับชาติ (Ordinary National Education Test : O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

5.8 ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้าที่เกิดจากการนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ โดยพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน และความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน

5.9 ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของครู นักเรียน และผู้ปกครองโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้าที่มีต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน

5.10 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้าที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 – 2563

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้าครั้งนี้ ได้รับประโยชน์จากการวิจัย ดังนี้

6.1 ได้แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

6.2 โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้านำแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

6.3 มีข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า

6.4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 นำแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียน ไปปรับใช้ในการบริหารงานวิชาการสู่คุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ